

KÁRPÁTI LAPOK

A turistaság, a honismeret és a természetvédelem terjesztésére
Kiadja a Magyarországi Kárpát Egyesület

Szerkesztő: Nagy Péter, peter.nagi@t-online.hu

Internet: <http://www.karpategyesulet.hu>

Postacím: 1244 Budapest, Pf.: 800.

Túrák a Mont Blanc csoport környékén

A Pestkörnyéki Kárpát Egyesület az idei évben, 2005. július 1-16. közötti időszakban, a Mont Blanc környezetébe szervezte a szokásos nyári táborát. Az elsődleges cél a 4 810 m magas csúcs megmászása volt, de e mellett egyéb túrákat, via ferratas utakat, gleccsertúrát is szervezett az Egyesület a résztvevők számára. Természetesen – szokás szerint – kétféle nehézségű túrák voltak, nehezebb a „hegyi kecskék” számára, és könnyebb a kényelmesebbeknek. (2. oldal)

Az „Északi Zöld”

Mályi József már nemcsak épít, hanem amit megcsinált, azt le is bontja. Miért? A soron következő ötödik folytatásban olvashatnak erről. (12. oldal)

Igény ↔ képesség

Nyílt levelek a sikertelen MKE tábor 2005 kapcsán. Hol és mit rontottunk el, mire van igény és mire vagyunk képesek. Kérdések a decemberi közgyűlésre. (8. oldal)

A rendezvényen negyven fő vett részt, tízen Erdélyből, harmincan Magyarországról. A szállás Les Houches-ban, apartmanházakban volt, a ki- és hazautazásra, valamint a túrákra való utaztatásra autóbust bérelt az Egyesület.

A részvétel költségéhez Egyesületünk jelentős támogatást nyújtott – az erdélyi túratársaknak nagyobb arányút, a magyarországiaknak kevesebbet, – így a részvételi díj az önköltségi ár alatt volt.

A túratábor sikeresen lezajlott, egy kisebb baleset történt: egyik tagtársunk, Reszegey Ágnes, a második napon eltörte a bokáját, így haza kellett jönnie. A Mont Blanc megmászására július 11-13. között került sor, a huszonhét vállalkozóból **huszonhárman** (!) föl is jutottak a csúcra. Mindössze három társunknak nem sikerült felmenni (Polgár Lajos barátunk vállalta, hogy lekíséri a visszafordulókat, ő volt a negyedik). A legidősebb csúcsmászó, Fazakas Ferenc kolozsvári túratársunk, a legfiatalabb Vámos Péter volt. Ez a nem mindennapi teljesítmény emlékezetes marad a résztvevők és az Egyesületünk számára.

Akinek tömegiszonya van, ne itt túrázzon

Huszonhárman a Mont Blanc csúcán

A Pestkörnyéki Kárpát Egyesület idén nyáron nagyszabású túrát tervezett a Francia Alpokba. Az egyesület elnöke, Vámos László alapos és mindenre kiterjedő munkával egy tizenhat napos programot állított össze, melynek legnagyobb kihívást jelentő része a Mont Blanc csúcának megmászsása volt, de emellett több via ferrata, gleccsertúra is csábította a jelentkezőket. Mindennapra kétféle, egy könnyebb és egy nehezebb túra szerepelt a kínálatban.

Bemelegítés a csúcsmászáshoz

nél-szebb virágok (kosborok, havasi róza, liliomok, harangvirágok stb.) pompáztak lábaink előtt. A következő napokban azonban az időjárás nem volt kegyes hozzánk, de még az eső sem tántorított el minket a kirándulásoktól.

A Franciaországban töltött két hét alatt többek között három via ferrátát jártunk végig (ezek

leírása megtalálható Pascal Sombardier: Francia Alpok c. könyvében). Ezek egyike volt a Roc du vent (2360 m), melynek különlegessége egy drótkötélhíd. Kb. 60 km buszozás után érkeztünk a Plan de la Lai menedékházhoz (1813 m), a túra kiindulópontjához. A csapat egy része már javában fönt araszolt a sziklafalon, amikor hirtelen kitört a vihar, szél, eső, villámlás. Akik még a fal lábánál várakoztak, visszafordulván egy kis barlangban kerestek menedéket, a többieknek azonban nem volt választásuk, tovább mentek, vállalva a kockázatot.

Viharos időben a létrák villámhárítóként viselkednek

Negyven fő részvételével július 1-jén este hét órakor indult a bérelt busz Franciaország felé Ausztria, Németország, Svájc útvonalon. A társaság vegyes összetételű volt, 15 évestől 62 évesig mindenféle korosztály, a PKE tagjai kívül kilenc erdélyi barátunk, az EKE (Erdélyi Kárpát Egyesület) tagjai is velünk tartottak. Kb. húsz órás, rendkívül fárasztó utazás után érkeztünk meg Les Houches városába. Ez a csöndes kis város a Mont Blanc lábánál fekszik, Chamonix szomszédságában, remek kiindulópont annak, aki a Fehér Hegyet kívánja meghódítani. Délután berendezkedtünk az interneten lefoglalt, 4-6 személyes apartmanokban, melyek viszonylag olcsók, jól felszereltek, de igen szűkösnek bizonyultak (kellemetlen meglepetésként ért minket, hogy ágynemű huzat nem járt a szobákhoz).

Július 3-án ragyogó napsütésben indulunk az első túrára, a le Brévent csúcsára (2525 m), kb. 1500 m szintkülönbség tette próbára tüdönk kapacitását, lefelé pedig a térdünket. Gyönyörű kilátás nyílt a Mont Blanc vonulataira, csábítóan közelinek és megmászhatónak tűnt erről az oldalról. Papanernyösök röpködtek felettünk, és szebb-

Egy izgalmas részlet a sziklafalon

Az utolsó napra esett a harmadik ferrata, az Ives Pollet-Villard, amely La Clusaz közelében található. A jó idő miatt sokan túráztak rajtunk kívül is, ami kellemetlen torlódásokhoz vezetett. Ez volt a legszebb, egyesek szerint a legnehezebb mászás, sok kitett szakasszal, egy függőhíddal és egy nagy áthajlással, amelyet azonban el lehetett kerülni.

Nagy élmény volt a Mer de Glace. Fogaskerekűvel (Montenvers) jutottunk a gleccser közelébe, majd vaslétrákon ereszkedtünk le 150 méter szintet függőleges sziklafalakon. A gleccser felszínét mély hasadékok szabdalják, sok patak vájt kanyonszerű völgyeket a jégbe, vagy eltűntek egy-egy lyukba. A gleccserek találkozásánál magas jégtorlaszok alakultak ki.

Sokat vártunk az alkalmas időjárásra, hogy elindulhassunk a Mont Blanc csúcsára (4807 m).

A Mount Blancra felvezető úton

A drótkötél, amelyben kapaszkodtak, igen jó villámhárító, volt, akinek meg is csípte a kezét, de nagyobb baj nem történt, csak a kötéldídat kellett kihagyni. Ez egy izgalmas, gyönyörű, közepesen nehéz túra.

A következő via ferrata Ugine-től nem messze fekvő a Mont Charvin (2409 m) csúcsára vezetett. A könyv szerint az egész útvonalon fantasztikus kilátás nyílik a környező hegyekre, de mi ebből nem sokat láthattunk a felhős idő miatt. Maga a mászás nem túl nehéz, azonban hosszú (kb. 6-7 óra) és emiatt igen kimerítő volt.

Végre a második héten az előrejelzés több napos jó időt jósolt. Vasárnap a csapatból 27 fő izgatott készülődésbe, csomagolásba kezdett. Volt, aki már les Houches-ból gyalog indult el, volt, aki a Bellevue felvonóval rövidített (1800 m), és volt, aki igénybe vette a Mont Blanc vasutat (Tramway du Mont-Blanc) is, amely 2372 m-re visz fel. A Tete Rousse házig (3167 m) a többiek is elkísértek, vizet is cipeltek fel a számunkra. A többség innen két nap alatt akart eljutni a csúcsra, ezért az első éjszakát a ház melletti kőveken töltöttük sátorban.

Akik korábban jártak erre, remek sátorhelyeket hagytak hátra. Másnap a Gouter ház (3817 m) volt a cél, amelyhez néhol kitett, láncokkal biztosított, meredek sziklás út vezetett. Az ún. „tekepályán” nem hullottak a kövek. A Gouter háznál nagy volt a tömeg, sok volt a hó és gyönyörűen sütött a nap. Itt töltöttük a második éjszakát, nyolc órától lehetett „megrohamozni” a hálólhelyeket: padon, asztalon, asztal alatt, földön, ki hol talált. Éjjel egy óraker elkezdett a csapat készülődni, és fél háromkor nekivágtunk a csúcshoz. Különös látványt nyújtott a hegy felé kigyózó fénypontok sokasága. Nemsokára rábukkantunk a sátrazási tilalmat figyelmen kívül hagyók sátraira. A magasság növekedésével egyre lassabban haladtunk, lábaink elnehezültek. Az utat nem kellett keresgelnünk, a kitaposott ösvény, a fejlámpák fényei mutatták, merre kell menni. A hó kemény volt, nem tapadt a hágóvasra. Elhaladtunk a Vallot ház (4362 m) mellett. Négyen visszafordultak, már csak 23-an mentünk tovább. Keskeny és kitett éleken vezetett az út, itt már szembejövő forgalom is volt, hegyivezetők csoportokkal. Igen lovagiatlanul viselkedtek, szinte ellökték az embert, néha bizony hálálfélelmünk támadt.

Nem sokkal a csúcs előtt járunk, mikor felkelt a nap. Aztán felértünk: gyönyörű kilátás, kevés levegő, hideg, fáradság, szolid öröm, büszkeség. A legfiatalabb 16, a legidősebb 62 éves volt, aki feljutott Európa tetejére. Nem sokáig időztünk, elindultunk lefelé. Az úton még mindig rengetegen jöttek. A Gouter ház és a Tete Rousse közötti szakasz most jóval nehezebbnek bizonyult a hátizsákok miatt. Néhányan annyira elfáradtak, hogy a Baraque Forestière des Rognesnél (2738 m) aludtak. Az otthonmaradottak finom vacsorával vártak minket.

Másnap (július 14-én) ennek a csúcsteljesítménynek a méltó befejezéséként a franciák tűzijátékot és zenés-táncos estet rendeztek a „tisztelőnkre”. Hajnalig mulattunk.

Fantasztikus volt ez a tizenhat nap, jó volt a társaság, jók voltak a túrák, jó volt a szállás, legszívesebben maradtunk volna. Köszönet mindenkinek a segítőkészségéért, toleranciáért, a túravezetőnek, Vámos Lászlónak a nagyszerű szervezésért.

Reszegey Ágnes és Vámos Hanna, PKE

Pénzügyi beszámoló

Költségek:

Szállás:	(4 068,4 Euró)	1 013 360,-Ft
Autóbusz:		1 286 800,-Ft
Bankköltség (szállás előleg átutalása):		6 249,-Ft
Egyéb, kinti költség (189 Euró):		46 831,-Ft
Itthoni költségek:		28 671,-Ft
Kitűző:		3 000,-Ft
Térképfüzethez irodaszerek:		11 736,-Ft
Innivaló a kiutazáskor:		13 935,-Ft
Szállásdíj visszatérítés:		30 000,-Ft
Összesen:		2 411 911,-Ft

Befizetések:

A mellékelt táblázat alapján.		
Forint befizetések:		1 904 000,-Ft
Euró befizetések (420 Euró):		105 000,-Ft
Összesen:		2 009 000,-Ft

Az Egyesület hozzájárulása:

A támogatás összege:	402 911,-Ft
(2 411 911 – 2 009 000 = 402 911)	

A Pestkörnyéki Kárpát Egyesület – az előirányzott 300 000,-Ft helyett – **402 911,-Ft**-tal támogatta a rendezvényt, ami a teljes költség 16,7 %-a. A hozzájárulás túllépése abból adódott, hogy a tervezett 40 fő helyett csak 37-en utaztak az autóbuszon, 3-an saját gépkocsival oldották meg a ki-, illetve a hazautazást.

Vámos László, PKE

Gyakorlati tanácsok a Mont Blanc meghódításához

■ A túra időpontjára július, vagy szeptember első két hetét javaslom, több szempontból alkalmasabb, mint az augusztus: kisebb a tömeg, az apartmanokban jóval olcsóbb a szállás, a hóviszonyok is többé-kevésbé jobbak.

■ Ne sajnáljuk az időt: inkább két hétre tervezzük az utunkat, mert sokkal nagyobb eséllyel kapunk három nap stabil, jó időt a csúcs megmászásához, mintha csak egy hétre mennénk. Számatalan lehetőség van egyéb túrákra, ha autóval vagyunk 60 km-es körzetben 4–5 via ferrátát is találunk.

■ Ha személyautóval megyünk, és csak egy valaki vezet, az utazásra két-két napot szánjunk: a kiindulópont (*Les Houches*) kb. 1400 km-re van Budapesttől, a Bécs – Salzburg – München – Zürich – Bern – Martigny Ville – Chamonix útvonalon. Olaszországon keresztül kb. 60 km-rel rövidebb az út, de az olasz autópálya-díjak és a Mont Blanc-alagút díja miatt jelentősen drágább.

■ Szállásnak inkább apartmant javaslok, mint kempinget: július elején és szeptemberben két csillagos, négy férőhelyes stúdiót már 8 Euró/fő/nap áron is kaphatunk, míg a kempingek 7–7,5 Euróba kerülnek személyenként és naponként, ha két fővel egy sátorral és egy autóval számolunk. A francia apartmanoknál azonban néhány dolgot vegyünk figyelembe: az ágyneműre huzatot nem biztos, hogy adnak, tehát ezt vigyünk. Előre kell kifizetni a szállásdíjat, ezen felül kauciót is kérnek, amit távozáskor visszaadnak, ha nem tettünk kárt a berendezésben. Végül szintén távozáskor ki kell takarítani, amit a tulajdonos le is ellenőriz.

■ Az idegenforgalmi adó 0,9 Euró/fő/nap, de ez nem kidobott pénz, mert kapunk egy kártyát (*Carte d'hôte*), amivel a kb. 60 km hosszú völgyben teljesen ingyen utazhatunk az „SNCF” vonatokon és a „Chamonix-bus” autóbuszjáratokon, akár naponta többször is.

■ Az időjárás-jelentést 12 óránként újítják, több helyen is ki van függesztve, pl. az információs irodákban, a felvonó-állomásoknál. Érdemes figyelemmel kísérni, ez alapján dönthetünk a „csúcstámadás” időpontjáról.

■ A Mont Blanc-ra a legkönnyebben az ún. *új normál úton* tudunk fölmenni, ez *Les Houches*-ből indul a *Tete Rousse* és a *Gouter* menedékházak érintésével jut föl a csúcsra. Föl lehet még menni pl. a *Bossons-gleccseren*, vagy olasz oldalról a *Miage-gleccseren* is, ezek hosszabb és nehezebb útvonalak, komolyabb magashegyi (gleccserjáró) tapasztalattal lehet rá vállalkozni. Szokásos még az *Aiguille du Midi*-ről (ide felvonóval) a *Tacul* és a *Mont Maudit* csúcsok érintésével a Mont Blanc-ra fölmenni, ez egy 7-8 órás (csak oda) nehéz, fárasztó – 1700 m szintkülönbség – útvonal, kizárólag jégen és havon, csak jó kondícióval és nagy tapasztalattal rendelkezőknek ajánlható.

■ A hegy magassága nem lebecsülendő: akklimatizáció nélkül garantált a fejfájás, rosszul-lét, esetleg hányás. Kötelező felszerelés a hágóvas, jégcsákány, biztosításhoz beülő, egy kötélgyűrű karabinerrel, 5-6 emberenként egy kötél, plusz a szokásos túracucc. Technikailag a legnehezebb szakasz a két menedékház közötti sziklafal, itt kell keresztezni az ún. „Nagy Kuloárt”, ahol kisebb-nagyobb kővek szoktak nagy sebességgel „legördülni”. A sziklafalon több helyen drótkötelek segítik a följutást, nagy hátizsákkal lefelé jönni veszélyesebb.

■ A „csúcstúrát” 2-3 naposra tervezzük, ha a völgyből (1000 m-ről), gyalog indulunk, biztos, hogy kell a három nap. Érdemes könnyíteni: felvonóval illetve a fogaskerekű kisvonattal 2370 m-re lehet fölmenni. A sátrazás az egész Mont Blanc csoport területén hivatalosan tilos, ezt táblákon ki is írják, kivétel a *Tete Rousse* menedékház mellett, ahol egy éjszakára engedélyezett. A tiltás ellenére a havas régiókban rengeteg sátrat láttunk, a *Gouter*-ház fölött is, a *Brenva*-nyeregben is. Mi a *Tete Rousse*-nál sátraztunk, fönt, a *Gouter*-házban aludtunk. Mindkét menedékházban lehet holmikát hagyni, nem muszáj mindent fölcipelni a csúcsra. Vízet mindenképpen vigyünk magunkkal, a *Gouter*-házban 5 Euróért adnak egy 1,5 l-es palackkal.

■ A *Gouter* menedékház külön fejezetet érdemel. Ez a ház 83 személyes, de átlag 200-an alszanak bent, ki ágyon, ki ahol tud: asztalon, asztal alatt, padon, földön. Az ár ugyanaz: 20,4 Euró. Valamilyen árcsökkentést általában ki lehet csikarni, mi csoport-kedvezménytel 17 Euróért tudtunk ott aludni. Alvásról nem nagyon lehet beszélni, egyrészt a zsúfoltság miatt, másrészt – hiába van 20 órakor „takarodó” – még vagy két órát „matatnak” az emberek. Éjfél után pedig megkezdődik a készülődés, egy órakor talpon van az egész ház, 200 ember pakol, nyüzsög, tolong. Két órától megindul a tömeg, plusz az 50-60 sátrazó. Az utat nem lehet eltéveszteni, aki magányra vágyik, ne ide jöjjön. A csúcs közelében, mikor eléri az ember a legkeskenyebb, legkitettebb gerincélt, már jönnek szembe az első csoportok. Egyes francia hegyvezetők meglehetősen agresszívek, ha nem tér ki előlük az ember, egyszerűen odébb löknek.

■ Végezetül a Mont Blanc megmászása jó időben – de csak is stabil jó időben!! – nem túl nehéz feladat egy magashegyi tapasztalatokkal és némi állóképességgel rendelkező embernek. Az időjárás azonban nagyon nagy tényező, szeles, ködös vagy lavinaveszélyes időben könnyen életveszélyes helyzetek alakulhatnak ki, és ne feledjük: mióta ezt a hegyet másszák, több mint 7000-en haltak meg itt!

Vámos László, PKE

Hol és mit rontottunk el?

Idén kora tavasszal a nagy múltú Magyarországi Kárpát Egyesület jelenlegi vezetősége úgy döntött, hogy szakítva Bánhidi Attila által megkezdett és már hagyománnyá vált évenkénti – külföldön megrendezett nyári táborozásokkal, hazai tájakon, a Bükkben, közelebbről a Tamás-kúti menedékháznál rendezi meg az MKE nyári táborát, felkérve a Kárpát Egyesület Eger vezetőségét annak megrendezésével.

Ahogy az már lenni szokott, minden napra három féle túrát szerveztek. Könnyűt, melyen kisgyerekesek is részt vehetnek, közepeseket a kultúruristák örömeire és nagyon nehezeket (*leg-alább tíz kilométereseket*) melyen az olyan megszállott kemény legények vehetnek részt, mint mondjuk én vagyok. A programban szerepelt némi „társadalmi munka” is, mely azokra a szép időkre emlékeztetnek (*amik most is lebennének*), amikor a turista egyesületek turistái turista utakat, turistaházakat építettek, forrásokat foglaltak. Hangyaszorgalommal, a hátukon cipelték fel a téglákat.

Az egriek, Köves Gyula elnökúr vezetésével előbb a Les házat újították fel, amelyet követett az Őr-kő alatti menedékkunyhó. Most a Tamás-kúti menedékházon dolgoznak. Minden tisztelem az Övék! A beharangozott MKE nyári tábor idejére, a legfontosabb munkákat már elvégezték, lakhatóvá tették, kifestették és kitakarították a menedékházat. Az udvarát rendbetették, a fűvet lenyírták a sok sátorozó számára. Az igazi tábori élet elengedhetetlen része a tűz, a tábor-tűz. Egy fedett tűzrakó helyet is készítettek számunkra. Minden jel arra utalt, hogy az előre bejelentkezett tagságot, sok szeretettel várják az egriek. Vártak, vártunk. És nem jöttek.

Volt egyszer egy nagyúr. Őriási lakomát készített, sokakat meghívott rá. Kiküldte szolgálait, hogy a meghívottaknak átadják a meghívókat. A mai világban ez már némileg egyszerűbb módjaj, hiszen feltalálták a postagalambokat, a postát, illetve működik már valami internetes levelezési rendszer is, a havi rendszerességgel megjelenő Kárpáti Lapokról nem is beszélve. Az úr szolgálai végiglátogatták a meghívottakat. Az egyik azzal mentette magát, hogy szántóföldjei vannak, dologidőben nem ér rá. Kérlek, mentsél ki! A másiknak igavonó állatai vannak, nem ér rá a vendégségbe menni. Kérlek, mentsél ki! A harmadik éppen megnősült, fontosabb dolga van. – Hagyjál engem má' békibe, nem mehetek a vendégségbe. Így, a meghívottak közül, sokan nem mentek el a vendégségbe...

Eszembe jut egy másik régi történet. Volt egy szép tizenéves kislány (okos is lehetett). Én is tizen, vagy már huszonéves lehettem, mikor megismerkedtem vele. Randevút kértem tőle. Elővette az előjegyzési naplóját. Nem volt jó neki sem a hétfő, sem a kedd, sem a többi nap. Igen elfoglalt kislány volt a szentem. Így a további randevúkból nem lett semmi. (*Ha a kislány szép is és okos is, nem áll szóba veled...*) Aztán egyszer megismerkedtem egy másik szép leánnyal. Az nem vette elő az előjegyzési naplóját, hiszen minden időpontom megfelelt neki. Az utóbbi leánynak tetszettek a programjaim (*esetleg a vőlegény*).

A fenti példákából a következő kérdések merültek fel bennem:

1. A Magyarországi Kárpát Egyesület jelenlegi vezetősége, benne én is – hol rontotta el, hogy a közös nagy rendezvényeinkre nem jöttök el? Lehet téli, tavaszi közgyűlés, ahol az egyesület, a történelmi egyesület, Magyarország első egyesületének tagsága megbeszélhetné a közös dolgainkat, terveinket. De lehet az MKE nyári közös tábora, vagy egy előre meghirdetett munkatúra is. Van néhány megszállott ember (Vámos Laci, Nagy Péter, Köves Gyula, Király Gabriella, és még néhány tagtársunk), aki társadalmi munkában rendkívül sokat vállal magára és tesz a közért. Mi, a többiek pedig esetleg részt veszünk a nekünk tetsző programokon.

2. Milyen programokat szeretnétek, melyen részt is vennétek? Hol javíthatnánk rajtuk, mi-
ben gondolnátok segíteni nekünk?
3. Az egyesületünk bakancsos turistákból állt. A hazai, szervezett, kirándulós programokon
alig-alig vészték részt. Persze itt is vannak kivételek: PKE és KEE. A legnépszerűbb prog-
ramjainkat a Kárpátok béreceire és idén a Mont Blanc-ra Vámos László szervezte (*a mai
napig*). Lehet, hogy a bakancsos magashegyi turistaságunk a több tudást igénylő klasszi-
kus hegymászás felé sodródik? A közelmúltban érkezett tagtársaink közül sokakkal a leg-
erősebb teljesítménytúrákon, vagy hosszú távú futóversenyeken találkozom. Lehet, hogy
több, sportosabb programot kellene szerveznünk? Segítsetek, segítsetek! Szervezzetek,
szervezzetek! Tegyük be a programfüzetünkbe az újabb programokat, méretessük meg
azokat is!
4. A korábbi nyári nagyszerű táborokat Bánhidi Attila tervezte, szervezte meg. Szídtuk is őt
eleget. Ahhoz, hogy azok úgy, ahogy sikerüljenek, Attilának nagyon sok munkája volt
benne. A mostani nagyszerű PKE programokban Vámos Lászlónak van óriási munkája.
Ahhoz, hogy az egyesületnek nagy rendezvényei legyenek, csak ilyen nagy kaliberű veze-
tőkre van szüksége? Tőlük várjuk el, hogy Baraka-szerű kemény, magashegyi túrákat szer-
vezzenek jól, vagy rosszul? Legfeljebb elátkozzuk érte őket, vagy megdicséjük.
5. Lehet, hogy tőlem is vártok néhány keményebb magashegyi, esetleg hegymászó túrát.
Egyrészt, a munkám olyan, hogy nem ígérhetek előre. Másrészt bár igen szeretem a he-
gyeket és a kemény sportos természetjárást, de nagyon fontosnak tartom az egyesületi
közös munkákat is. Megtapasztaltam a közösségépítő jótékony hatását. Nagy tisztelettel
adózom Jeszenszky Géza elnökünk gigászi, már-már megszállott sípálya takarító munká-
inak, Köves Gyula KEE elnökúrnak a bükki menedékházak építésében végzett munkái-
nak. Talán, nem ismétlődik meg a turistaházak államosítása, elkobzása, a Kárpát Egyesü-
let feloszlata, bár más módszerekkel eléggé fojtogatnak minket (is). Reménységgel
lehet a munkákba bekapcsolódnunk.

Elődeinknek sok turistaháza volt, az előd-egyesületünk nagy taglétszámú volt. Változnak az
idők, a tagságunk relatíve most nem annyira tehető, mint az MKE alapító tagsága. Mégis hi-
szem, hogy amit Jeszenszky Géza és Köves Gyula képvisel, az a Magyarországi Kárpát Egyesület
hasznára van!

Kérés:

Az egyesületünk vezetősége nem végzi jól a munkáját. Sok hibát követünk el, de dolgo-
zunk! (*A legnagyobb hiba az lenne, ha nem is dolgoznánk.*) Kérem, hogy a decemberi köz-
gyűlésünkre gondoljátok át, hogy mit és hogyan szeretnétek. Esetleg előre küldjétek el
Király Gabriella ügyvezető elnökünknek, hogy felvehesse a napirendi pontok közé és ne
csak az „utolsó szó jogán” tárgyaljuk meg, mint 2003. év nyarán a Magas-Tátrában a 2004-
es Kárpát-túrást. Ha némelyikünket a posztján alkalmatlannak tartotok, akkor szeretném, ha
újabb jelöltek állításával, új vezetőségválasztási javaslattal élnétek. A közgyűlésünkön be-
széljük meg a valós dolgainkat! Az egyhangú szavazatokat nem szeretem, rossz időkre
emlékeztetnek. Jöjjetek el a Magyarországi Kárpát Egyesület decemberi közgyűlésére!

Tisztelt Jeszenszky Géza Elnök úr, tisztelt MKE Tagság!

Elnézést kérek tőletek azért, hogy írásommal esetleg átléptem az alelnöki „hatáskörömet”. Az
egyesületünk jobbítása érdekében dolgozni kell! Lehet, hogy ismét hibát követtem el. A téli
Közgyűlésünkön, helyemre is lehet új jelöltet állítani! Az egyesületért továbbra is dolgozni fo-
gok, már ami tőlem telik.

Mályi József, MKE

Tisztelt Tagtársak!

Megértem Józsi barátunk, alelnökünk elkeseredését, lényegében véve egyetértek bírálatával. Magam is eléggé kritikus hangot ütöttem meg több közgyűlésen. Az alapvető baj szerintem kettős. Egyrészt kevesen vagyunk, ezért sok jó programra nem jut elég résztvevő. (Hiszen tagságunk döntő többsége azért évi 3-4 szervezett, meghirdetett programunkon részt vesz.) Másrészt valóban nagy a konkurencia a programokban, s kevés a szabad idő - s ez nem a vezetőség vagy a tagság felelőssége. Majd mindenkinek van családja, baráti köre az Egyesületen kívül is - sajnos nem tudunk mindenkit „becsábítani” közénk, hogy így a családi és baráti programok egybeessenek az MKE programjaival. Sokunk számára a családi ház, a nyaraló, esetemben a somlói préház, ugyancsak eszi az időt, az értékes hétvégéket. Az idei Mont Blanc túra résztvevői idejét és pénztárcáját is igénybe vette ez a vállalkozás, nem csodálom, hogy közülük senki sem ment a Bükkbe. Végül az időjárás is eléggé kedvezőtlen volt, maga a rendező tagegyesület is figyelmeztetett a váratlan akadályokra.

Tehát a bajok gyökere mélyebb, mint az elnökség esetleg rossz döntése, vagy a nem elég intenzív propaganda. Ahogy ma templomba is sokkal kevesebben járnak, mint száz éve (ami még nem jelenti a vallás válságát), a túrázással szemben is sok az alternatív kínálat. Decemberben beszéljük meg, realisan mire van igény, mire vagyunk képesek, mit tekintünk jó és mit rossz eredménynek.

Jeszenszky Géza, elnök, MKE

További „megrágni való”:

- Géza megjegyzéséhez annyit kívánok hozzátenni, hogy a Mont Blanc mászott szerencsés huszonhárom egyike, az egri Kovács Péter ott volt a Bükkben. Talán azért, mert *ott akart lenni* és esetleg *fontos volt neki* a családja mellett a szűkebb közössége, az egyesület.
  - Az érdemtelen, haszonleső tagok létszámának növelése nem segíti az egyesületi munkát, ellenkezőleg demoralizálhatja azt. Nem kell mindenkit „besorozni”, az egyesületi tagság legyen egyfajta rang, megtiszteltetés.
  - Komoly értékeink vannak (tudásban, tapasztalatban, erkölcsben, emberiségben stb., nem utolsó sorban menedékházak lehetőségeinkben).
  - Szüksége van-e a Magyarországi Kárpát Egyesületnek a saját életét bemutató rendszeres, havi megjelenésű kiadványra a Kárpáti Lapokra? Esetleg ehelyett a polgári sajtóban való jelenlétet kívánja fokozni?
- Amennyiben a Kárpáti Lapokra igen a válasz, az egyesület vezetése milyen módon biztosítja annak érdemi megjelenésének, – nyomtatásának és terjesztésének – anyagi feltételeit?

A szerkesztő: Nagy Péter

Túraterv

Szeptember

1-6. Alacsony-Táttra

Túrávezető: KEM, Komlósi András, 20/942-9182

4. Zemplén

Sárospatak – Megyerbegy-tengerszem – Sátoraljaújhely

Túrávezető: KEM, Bojtos Vera

9-11. Tisza-tó

Vizitúra a Tisza-tó vadregényes „útjain”

Utazás: péntek délután indulunk autóval Poroszlóra, ahol a hajókat kölcsönözzük, a bérleti díj: **2500-Ft/db/nap**, a kenek 3 vagy 4 személyesek.

Szállás: saját sátorban

Túrávezető: PKE, Domokos Attila

Jelentkezés: PKE, Vámos László, 30/971-2146

11. Bükk

Miskolc – Ómassa – Bánkút – Leány-völgy – Elzalak – Ablakos-kő – Bánkút – Ómassa

Túrávezető: KEM, Bojtos Vera

15-23. Kárpát Koszorú Nemzetközi Túramozgalom

Barátosi-hágó – Kommandó (Kárpát-kanyar) gerinctúra. Csukás-hegység – Bodzai-bavasok (Táv: 110 km, 6 túranap)

Utazás: 15-én (csütörtökön) a Keleti-pu.-ról **18:10-kor** indul **ISTER** nemzetközi vonattal Brassóig, majd autóbusszal a Barátosi-hágóig. Kommandóból vissza szintén autóbusszal Brassóba, és vonattal haza. A kedvezményes vonatjegy ára: **kb. 11 700-Ft (retúr) + helyjegy**

Felszerelés: egy hetes magashegyi vándorláshoz szükséges és szokásos felszerelés, ennivaló egy hétre, eu. csomag, meleg-, víz- és szélálló ruházat...

Az útvonal: Barátosi-hágó (1272 m) – Csukás-csúcs (1954 m) – Déli Tátár-hágó (1078 m) – Nagy-Tatár (1476 m) – Bodzai-szoros – Nagy Bászka-szoros – Pintyilló (1773 m) – Csihányos (1602 m) – Delusor-hágó (1200 m) – Kommandó (1040 m)

A Kárpátoknak ezt a kies vidékét – a Csukás kivételével – nagyon kevesen járják, vadregényes útszakasz, hatalmas erdőségekkel.

Jelentkezési határidő: szeptember 9.

Túrávezető: PKE, Vámos László, 30/971-2146

17. Tappancs-túra

„Ősz a Kelemen-székén”

Szalajka-völgy – Bácsó-völgy – Kelemen-széke – Katonasírok – Gyári-tó – Belpátfalva

Táv: 10 km, szint: 420 m, mi.:4 óra

Találkozó: 7.20 Volán pu.

Túrávezető: KEE, Benkő Zsolt, 30/501-4826

24. „Eger Csillaga” teljesítménytúra

Eger – Nagy-Eged – Várkút – Völgyfőbáz – Oldal-völgy – Varróház – Leshely – Szarvaskő – Egerlátó – Eger

Táv: 52 km, szint: 1150 m, mi.:13 óra

Eger – Nagy-Eged – Várkút – Kerengő út – Tiba-kút – Eger

Táv: 23 km, szint: 500 m, mi.: 6 óra

Információ: KEE, Köves Gyula, 20/326-4943

25. Zemplén

Sátoraljaújhely – Emlékpark – Magos-kő – Szépbalom

Túrávezető: KEM, dr. Meszléri Éva, 46/323-010

Október

1-2. Öt éves a PKE!

Lásd a meghívót a következő oldalon!

8-9. Sziklamászó gyakorlat

Helyszín: Mátra, Csókakő

Utazás: autókkal, 8-án reggel 8-kor indulunk

Szállás: saját sátorban

Túrávezető: Polgár Lajos

Jelentkezés: PKE, Vámos László, 30/971-2146

14-16. Dél-Dunántúli Kéktúra

Ják – Döröske – Ivánk

Táv: 51 km

Szállás: Döröske, turistaház: kb. 1100 Ft/fő/nap, ágy-neműhuzatot vagy hálósákokot hozni kell!

Utazás: autókkal, indulás péntek délután 3 órakor

Jelentkezési határidő: október 1.

Túrávezető: PKE, Vámos László, 30/971-2146

23. Kerékpártúra

Ócsa – Pusztavacs (az ország közepe) – Ócsa

Táv: 70 km

Utazás: autókkal vagy vonattal

(Indul: Kőbánya-Kispest: 8:00)

Találkozó: Ócsa, református templom 9 órakor.

Felszerelés: kerékpár...

Túrávezető: Horváth Márta

Jelentkezés: PKE, Vámos László, 30/971-2146

18-22. Lengyel-Táttra

Sasok útja

Túrávezető: KEM, Farkas Zsolt, 20/324-2318

20-21. Kaptárkő túra

Bükk, Mocsolyás – Eger – Bogács (sátorozás)

Túrávezető: KEM, Radnai János, 46/317-014

Meghívó

Október 1-én **öt** éves a **Pestkörnyéki Kárpát Egyesület!**

Ez alkalomból fergeteges **születésnap** **bulit** rendezünk, amely egyben a nyári **Mont Blanc túra** utótalálkozója, és a 2004-es **Kárpát-Koszorú Nemzetközi Túra** egy éves évfordulója is. A találkozóra szeretettel meghívjuk az Egyesületünk tagságát, valamint a túrák résztvevőit és a társszervezeteink képviselőit.

A rendezvény két napos, **október 1-től 2-ig** tart, helyszíne: **Pusztafalu**, Fő út 13-17, **Öreg Bence Turistabáz.**

A település Sátoraljaújhely felől közelíthető meg Pálháza irányában, a Zemplén-hegység (északi rész) térkép alapján könnyen megtalálható.

Autóbusz Sátoraljaújhely vasútállomástól indul **11:20** és **16:50**-kor, **vonat** Bp. Keleti-pu.-ról: **8:00**-kor indul, **11:14**-kor érkezik Újhelybe (Bodrog IC). A délutáni buszhoz: Bp. Keleti-pu.-ról **13:00**-kor indul, **15:22**-kor érkezik Szerencsre (Avas IC), itt **át kell szállni**: **15:54**-kor indul a másik vonat és **16:43**-kor érkezik Sátoraljaújhelybe.

Elhelyezés: több házban, 6-8-10-14-16 ágyas szobákban. Minden házban fürdőszoba, WC, konyha és étkező-társalgó van. **Ágyneműbuzatot vagy bálózsákot hozni kell!**

Már péntek délután is le lehet utazni, így szombaton hosszabb túrára van idő, természetesen ez esetben egy éjszaka szállásdíjjal többet kell fizetni.

A program:

Szombat:

08:30 A pénteken érkezőknek túra a környéken – igény szerint

18:00 Ünnepi köszöntő, vacsora, ismerkedés a Hudácskó pincészet Tokaji teáival...

19:00 Vetítések, élménybeszámolók.

22:00 Zene – tánc – multság – pohárfenekérenkezés... ki meddig bírja

Vasárnap:

09:00 Reggeli

10:00 Túrák – igény szerint – hazautazás (Bodrogkisfaludon keresztül...)

A rendezvény költsége 3500-Ft, amelyhez az Egyesület 1000-Ft-tal hozzájárul, így a **részvételi díj 2500-Ft, illetve a pénteken érkezőknek 3500-Ft.** A díj tartalmazza a szállás, a szombati vacsora és a vasárnapi reggeli költségét, valamint az egyéb, egy főre jutó közös költségeket (szervezési költség, terembérleti díj, zene, stb.).

Innivalót (vizet ne) mindenki hozzon magának, akinek van rá lehetősége, süteményt is hozhat.

A rendezvény jelmondata: ezt mindenki tudja...

Jelentkezni nálam (Vámos László) lehet **legkésőbb szeptember 12-ig**, lehetőleg **e-mail-ben**, ha nincs, akkor **telefonon: vamos.l@fibermail.hu, (30) 9712-146**, ha az sincs (P. L.) akkor **levélben: 2142. Nagytarcsa, Múzeumkert u. 17/a.**

Túra ajánlatok:

„**Nagy Kör**”: Pusztafalu – Füzéri vár – Nagy-Milic – Északi Zöld útvonala – Tolvaj-hegy – Bába-hegy – Kormos Bába tanösvény. (20 km/1100 m)

„**Közepes kör**”: Pusztafalu – Füzéri vár – Nagy-Milic – Északi Zöld útvonala – Tolvaj-hegy – Sólyom-kő – Pusztafalu. (13 km/700 m)

„**Kis kör/a**”: Pusztafalu – Sólyom-kő – Tolvaj-hegy – Északi Zöld útvonala – Bába-hegy – Kormos Bába tanösvény – Pusztafalu. (8 km/650 m)

„**Kis kör/b**”: Pusztafalu – Füzéri vár – Senyánszki-rét – Csonka-rét – Pusztafalu. (6 km/300 m)

„**Legkisebb kör**”: Öreg Bence th. – helyi vendéglátóipari egység – Öreg Bence th.

Az „Északi Zöld”

Ötödik rész:

Hídvégardó,

vagyis Perecsétől (Galajda keresztől) Tornaszentandrásig

2005. május 21-től 29-ig

Szerettem volna a Trizsi-sorompótól, az Aggteleki-karszt hegységben folytatni a festést, de engedély még nincs a Nemzeti Parktól és különben is Bánhidi Attila kezdeményezésére Hídvégardóban lesz megtartva az Egyesületünk tavaszi közgyűlése, összekötvé a Hídvégardó környéki Északi Zöld útvonal kijelölésével. Ezért az Ipolytarnóctól folyamatos jelzésfestést megszakítva áttelepültem a Cserehát északi részére. Míg az Egyesületünk tagsága szombaton érkezik a helyszínre, Mónikával már pénteken délután elindulhattam a terepre. Perecsébe mentünk fel, hogy szembe mehessünk a többiekkel, kihasználva a hazafuvarozás lehetőségét.

A héten sokat esett az eső. Itt É-on Borsodban, sok helyen több esett a kelleténél. Rakacaszend közúton napokig megközelíthetetlen volt. A földdek alaposan feláztak. Sok helyen tavakat alkott a belvív. Megfordult bennem, hogy tán felesleges most erdőbe menni, sarat dagasztani. Alkalmi sátor táborhelyet találni, nagy mutatvány lesz. Perecsébe késő este érkezünk meg. Egy „Józi” nevű vadász magasabban fekvő udvarán találtunk magunknak sátrazási lehetőséget. Szombat reggel a kocsit a faluban hagyva, nagy munkára készülve indultunk el a határhoz. Sáros, alig járható úton értük el a határköveket és egy nevesincs sorompót. Az út keresztezi a határsávot. Magyarországról bátran átkel Szlovákiába. Attila ide határátkelő pontot szeretne létesíteni. Találtunk itt egy Krisztus-keresztet, melyet 1929-ben Galajda András állíttatott fel. Ezért ezt a helyet Galajda keresztnek neveztük el, ezáltal e hely keresztszülei lettünk.

A jelzéseket az eddig megszokott irányunktól eltérően, Balassagyarmat felé kezdtük ontani magunkból. Lehetett volna szigorúan a határkövek mentén próbálkozni, de onnan a fákat kiirtották, ezért a kissé távolodó köves úton potyogtattuk el az ott lévő fákra. Amikor az irtás után az út és a határsáv összetalálkozott, természetesen a tovaftó határsávban vittük tovább a jelzéseket. Perecsé felé eltér az út. Az elágazáshoz eligazító táblát tettünk. Különösebb gond nélkül festhettünk tovább, alkalmas fákra. Feltűnt nekem, hogy a nagy esőzések ellenére, alig vizes a határsávi út, jól járható. Ahogy ezt kimondtam, azonnal ingoványos, lápos részekre értünk. Mindenütt, mindenhol folytak, folydogáltak vizek. Néztük a térképeket, semelyik sem jelzett patakokat. Nyilván az elmúlt napok nagy esőzéseinek nyomai voltak – gondoltuk. Ahogy a Szirákó-völgyet É-ra elhagytuk, egy nagyobbacska patakon, hídon kellett átlépkednünk.

A Galajda kereszt a határsávban

Vagyis kellett volna, mert a hidat az áradás megrongálta. Kerüléssel próbálkoztunk, de az erdőben lévő lápos részben Mónika majdnem elmerült. Már térdig süppedt, mikor ágakba kapaszkodva, minden erejét beleadva tudta csak kihúzni a lábát a fekete ingoványból. Torzsákról torzsákra lépkedve jutottunk vissza a rossz hidacskához. Határozott, hosszan tartó egyenes határnyiladékból kapaszkodtunk fel a Közép-bércre. Elhelyeztük az iránymutató tábláinkat, majd Nyugat felé fordulva áztattuk tovább bakancsainkat. Elértünk egy, a szlovák oldalon lévő szántót, melyről az eső lemosta a földet, a földdel együtt a veteményt. Minden hordalék, gyűrötten a határkövek mentén a lapályban halmozódott fel. D-Ny felé fordulva reménytelenül vizes-lápos részhez értünk. Határköveket már rég nem láttunk. A térképek és a „csodatévő” GPS alapján tudtuk, hogy jó helyen járunk. Tócsákat, kisebb tavacskákat, ingoványos részeket megelégelve, már-már feladni akartam a harcot, mikor Mónika megszólalt: „túrjunk még egy kicsit!”

Elszégylve magam a puhaságom miatt, a lápos részen, nagyra nőtt nyárfák között (XIII / 21) jelöltem ki a további Északi Zöld túraútvonalat. Itt egy hegyesszögű forduló van D-Ny irányból É-ra. Attila egy másik részt jelzett járhatatlannak, nem ezt. Ezek szerint csak nekünk, puhány jelzéstestőknek tűnt járhatatlannak ez a rész. A kanyar után, meredeken kaptatunk fel a XIII/20-as kőhöz. Nem tudni miért, errefelé a határkijelölés olyan, mint ha a térképre cápa fogakat akartak volna rajzolni a nagyhatalmú urak. A határnyiladéknak semmi köze sincs természeti adottsá-

gokhoz, pl. folyamatos vízvonalhoz, gerinchez, szintvonalhoz vagy meglévő gazdasági úthoz.

Mályi József „keresztjei”

Megérkeztünk a XIII/19-es határkőhöz, egy újabb élésszögű fordulóponthoz. Tovább lehetett volna mennünk, már a lábaink is száradó félben voltak, de időnk lejárt, „a Nap már lemezőben, tüzet rakott a felhőben”. SMS-ben randvút kértem Attilától, az Antal majortól induló aszfaltos út végére, a piros jelzéssel való találkozó ponthoz. Valaki, talán Vámos Laci már bizonyára elindult oda, időben illene megérkeznünk. Szinte egyszerre ékeztünk oda Vámos Lacival. Keskeny kőves úton zötyögött odáig a Toyotával. Megfordulásra alig volt lehetőség, csak egy füves rész kínálkozott, ahol láthatóan, mások is megfordultak már. Laci kissé kételkedett a sikerében, én nem láttam lehetetlennek. Laci ráment a fűre. Ott elakadt. Javasoltam neki, hogy eressze lejjebb a száraz falevelekre. Leeresztette. A kocsit ott beásta magát, végkép elakadt. Hárman sehogyan se tudtuk onnan felcsalogatni, hiába emelgettük kocsiemelővel, rakosgattunk a kerekei alá jobbnál jobb ágacskákat. A kocsit nem és nem akart visszatérni a jól kikövezett útra. Laci traktorra áhítozott, én megelégedtem volna néhány markos emberrel is. Egyből Bánhidire gon-

doltam... Bánhidi jött is serényen... és jött vele Lindmájer Évi... és még Lápi bácsi, Juhász Gábor, Zsömbi Peti. Végül is, a túlerővel szemben már a Toyota is megadta magát. Csak kikeménygett a vizes fűről a jó kocsútra. Mire a nagy kalandról megérkeztünk Hídvégardóra a közgyűlésünk helyszínére, már elkészült a vacsora, mely eléggé fogytán volt addigra. Az asszonyi nép takarékoságra intette az éhenkórászokat. Végül is az éhes emberekből kevesebb volt, mint a bográcsos ételből, hiszen még másnap reggelre is maradt.

A késő este kezdődő közgyűlésünk szokatlan módon, rövidre sikeredett. Másnap délelőtt leadtunk még egy sorozatot a napirendi pontokból, majd egyesületünk tagságának **útkijelölő brigád**-ja Bánhidi Attila vezényletével, óriási lelkesedéssel, térképekkel, csodatévő dzsipieszekkel, sövényvágóval, élénkpiros festékspréhvel és ami fő: hántolókkal felvértezve indult rohamra ismeretlen, úttalan utakra azzal a feltett szándékkal, hogy a jelzésfestő brigád számára kijelöljék a követendő utat, maradandó, mély nyomot hagyva minden fában, mit jelölésre felhasználni lehetséges.

A **jelzésfestő brigád** egy fél akácfa erdővel, gallycsipesszel, két vödör festéssel, iránymutató táblákkal indult el a másik irányba. Ebből a csapatból sem hiányzott a hántoló, bár kisebb szerep jutott itt neki, mint az előző csapatnál. Mint ahogy Krisztus vitte keresztjét a Golgota hegyére, Jeszenszky Géza elnökünk, Lápi bácsi és Juhász Gábor is vitte az oszlopaimat – az én keresztjeimet fel a Hídvérgardó fölötti hegyre. Az elején olyan meredeken kellett felkapaszzkodnunk, hogy gyalogosan, teher nélkül is elég volt. Ezúttal sikerült ügyesen helyezkednem: nekem már nem jutott oszlop.

A falu fölött, a határsáv mindkét oldalán szántó földek vannak. Jól rálátni a megskalpolt Esztramos- hegyre, Alsóhegyre, a szlovák részen lévő Szádelőre (Zadielska doliná-ra) és a Felső-hegyre. Fantasztikus látvány. Ismerősen köszön vissza ránk a tornanádaskai kastélytorony.

A Szádelői-völgy

Hídvérgardó fölött hat darab oszlopot állítottunk fel. Géza kezéből nem lehetett kivenni a talajfúrót. Olyan lendülettel és odaadással dolgozott, hogy már attól félttem, hogy Kínában köt ki. Gábor lyukfúrás közben vizet fakasztott. Kútásó lett. Az erdőt elérve, az esőzések miatt nagy sarat dagasztottunk. Mi lettünk a sárdagasztók. Nem rég, az itteni erdőszél komoly erdőtüzet kaphatott. A fák szomorúan, üszkösen néztek ránk. Holdbéli táj fogadott. A határsávba ismeretlen tettesek, nagy mennyiségű ágat hordtak be (ők voltak a „rőzsebehordók”), így a határsáv járhatatlan volt. Jelzésfestés helyett, kb. 2-300 méteren kitakarítottuk az utat. Időnk lejárt, indulni kellett hazafelé. A földeken átgázolva, a víztorony (hidroglóbusz), DK felől értünk Hídvérgardóba, a Jókai utcába. A turista utunk majd errefelé megy ki Szt. János-kő, Ruda-tető és Tornaszentandrás felé. Szeretem a régi magyar faluképet, a falusi házakat. Tudom, hogy itt Észak-Borsodban, ha az ember keresi, sok szép portát találhat. Ahogy közeledtünk a falu központja felé, keresnünk se kellett, egyre több szegényes, de szép és tiszta, rendezett házat, udvart találtunk. Egy-egy ház homlokzata, egy-egy tornác, külön-külön tanulmány értékű. Némelyikről mállik

a vakolat, előtűnik a vályogtéglá, de még megvan a díszítés az ablakok körül, az eresz alján. Itt még látható a régi magyar falukép. Alig van „60-as, 70-es szocreál”. Az udvarokban frissen vágott élénk zöld fű ad finom illatot, terebélyes diófák adnak hús árnyékot. Kedvem lett volna bemenni egy-egy udvarra és néhány órára leheveredni a fűbe, fa alá.

Vasárnap délután alig volt élet a faluban. Elhaladtunk a Pap-kúria, a posta, a katolikus templom előtt. (A kis falvakban, országszerte szűnnek meg a posták, itt a megszüntetés gondolata fel sem merül.) Szépen és gondozottan fogadott a Millenniumi-park. Öt éve állhat már, rongálásnak rajta semmi nyoma. Gondozott parkok, virágok az út mentén, az árok két partján, sima aszfaltút. Hófehér homlokzatú (Gedeon) kúria. Vajon, melyik házban laknék szívésen? – merült fel bennem a kérdés. Hídvégárdó messze van Budapestről, de Hídvégárdótól?... (Sándor György féle kérdés volt.)

Jó volt látni, hogy az egyesület tagsága, milyen lelkesen dolgozott egy turistaút kialakításán, jelen esetben az Északi Zöld túraútvonalon. A segítségüket ezúton is köszönöm Nektek.

Az otthoni kötelezettségeim végeztével, két nappal később (május 24-én) sikerült visszatérnem Hídvégárdóba. Immáron egyedül. A falu fiatal polgármestere Matusz Tamás úr megengedte, hogy ismét a Rendezvények házában legyen szállásom. A következő napokban nagyon nehéz volt a munka, bizony nagyon jól jött, hogy minden este megfűrödhettem, nyugodtan kipihenhettem magam. A polgármester, még az nap este a saját kocsjával bejárta velem a falu környékét, ahol a turistajelzést festeni kell. Úgy tűnik, hogy Bánhidi Attila néha fél attól, hogy a helyi polgármestereknek levelet írjon a településeiken keresztülvivő turistaút tervezett kialakításáról. Talán megharagudnak és visszautasítják őt. Matusz Tamás szinte örült, hogy a faluját egy újabb program kapcsolja be az ország vérkeringésébe. Ezt az örömet később máshol is (pl. Tornakápolna) tapasztaltam. Minden általa adható segítséget (embert, szállítóeszközt) megígért nekem.

Május 25-én szerdán inkább a faluban és a falu környékén dolgoztam. Meleg, nyári napon céltablám volt minden második villanyoszlop. Igyekeztem nagyon szép jeleket festeni, mert az igényesen gondozott faluban a „falura elmegy” – itt nem működik. A falu hadra fogható népe, készülődvén a VI. Ardói Falunapokra, szinte mindenütt fűvet nyírt, virágot ültetett. Voltak, akik a Polgármesteri Hivatal megbízásából kint az utcákon dolgoztak, voltak mások, akik kedvet kapva a nagy falusi felbuzdulástól, a saját portájukat csinosították. Az egész falu dolgozott, az egész falu szépült. Ebben az ünnepre készülődésben turistajelzést festő kívülállóként, véletlenül én is bekapcsolódhattam. A magányos munkám, közösségi munka része lett. Mindenki, mindenkinek köszönt az utcákon.

Hídvégárdót DK-nek hagytam el erdőgazdálkodási köves úton. Felértem a Kócér-tetőre. Az ottani vadászles mellett, elindultam a Szt. János-kő felé. A határsávban csak az egyik oldalon lehet jeleket festeni. A belső területeken az út mindkét oldalán. Szinte furcsa volt. Kezemben Reszegey Ági útvonal leírását betűzgetve haladtam lépésről lépésre a csúcs felé. Gyönyörű selymes fűvön és védett virágokon keresztülgázolva (ezt később tudtam meg...) jutottam fel a csúcsra.

A Sas-patak hídja – útvonal törölve

Ott találtam egy szép beton háromszögelési pontot. A ponttól keresgéltem a tovább menő utat. Adott volt a turista térképemen Bánhidi Attila nagy értékű művészi rajza, és adva volt Ági útleírása. A térképi parancs szerint, sziklás részen kellett volna utat találni le a Sas-patak völgyébe, a becskeházi út felé. Földről elég nehéz ilyen meredek, sziklás részen leereszkedni, ezért inkább egy másik utat kerestem. Kiderült, hogy amit logikusnak találtam, azt írta le Ági, ill. azt már ki is jelölték nekem. Erős bozótban, fáról-fára haladva kellett sűrűn jelzést festenem. Szűnyogcsípések közepette, szemerkélő esőben, nehezen haladtam. Ostoba résznek tartottam ezt a szakaszt. Végül is, mikor elkészültem vele, nyugodt volt a lelkiismeretem. Jól kipingáltam, ha valaki erre jár, a jelzések alapján feltalál a hegyre, ill. letalál a hídhoz.

Másnap kora reggel indultam el oszlopokkal megrakottan a Sas-patak hídjához. A környéket teleszórtam oszlopokkal és útjelző táblákkal. Ismét nyugodt szívvel nyugtáztam, hogy az alkotó a munkáját jól végezte. A kocsit és a szerszámokat visszavittem Ardóba, majd gyalogosan indultam el Ruda-tető felé. Útközben megszólalt a mobil telefonkészülékem – a drága. Bánhidi Attila

A Sas-patak hídjá jelölés – útvonal törölve

e-mail üzenetét olvasta be kedves feleségem. Az üzenet abból állt, hogy az Aggteleki Nemzeti Park nem engedélyezi Szt. János-kőről a selymes fű és a sziklás részen történő leereszkedést. Szerencsére, éppen nem a sziklás részen jöttem le, hanem a bozótban, ahol nem sok védenivaló van. Nyugodtan tovább mentem festegetni a szurdokvölgy túlsó oldalába, a Ruda-tetőre.

Meredek, köves erdőben kapaszkodtam ki. Az útkijelölő brigád jelzései pontosan vezettek be a sűrű erdőbe. Egy gyenge vad-ösvény volt követhető. Hogy a kedves turisták el ne tévedjenek, szinte minden fára, a fa két oldalára jelzést kellett festenem. Hirtelen a munka nagyon nagygyá nőtt. Valahonnan rengeteg szűnyog került elő. A pingálás a fához szegezett. Nem menekülhettem el, mert festenem kellett. Ha végre végeztem egy-egy fával, öt méterrel arrébb, újra fához szögezhettem magam. Vödör az egyik kezemben, esetet a másikban. A szűnyogokat nem tudtam elhessegetni. Volt pillanat, mikor a kezemre néztem, a szűnyogok fekete rajától, alig láttam. Hirtelen annyi csípést kaptam, hogy hideglelés jött rám. Három-négy órát álltam a sarat, hiszen „túrjunk még egy kicsit”! Megvetnek az ismerőseim, ha megtudják: megfutamodtam néhány szűnyogcsípés miatt. Aztán, no hisz úgy volt – megfutamodtam.

Elmenekültem, vissza a szállásomra. Gyorsan bezárkóztam, a menekülés szégyenétől elbujdos-tam. Ezen a napon kb. 400 métert haladtam. Ezzel a tempóval csak a jövő év közepén végzek.

Másnap reggel korán indultam vissza. Reméltem, hogy a szűnyogokat kicselezhetem. Azok nagy alvók lehetnek, talán a reggeli órákban még húzzák a lóbórt. Hát, nem húzták. Keveseb-ben voltak, de még így is elegendő. A két erő ismét egymásnak feszült. Az egyik oldalról a vérszívók szívós hada, a másik oldalról a csak azért sem adom fel, míg egy darabban látsz! Eredmény: 600 méter haladás négy óra alatt, majd ismételt futás haza.

A Ruda-tetőre vezető út tulajdonképpen nem is visz fel a tetőre. Valami buta elgondolásból harántol kör alakban óramutató járásával ellentétesen, Keletről nyugati irányba. Még a szintvonalat sem veszi komolyan. Eleinte fekete fenyvesben vezetett, majd fiatal akácokban.

Természetvédelmi szempontból értéktelen vidéknek ítéltém, turistáknak sem igazán a paradicsom. A jelzéseimet az útjelölők jelzései mentén helyeztem el. Azonban az útkijelölők egyszer csak abbahagyták a jelölést és a fák hántolóval történő rongálását. (A fa törzsének metszeti leírását hamarosan közzéteszem.) Ott álltam, és nem tudtam, hogy Attilának mi a terve ezután. Nehéz napok voltak. Nagy áldozattal kellett nem túl szép részen utat készíteni. Az idő, a pénz és a túróképesség erősen fogyott. Ez még kényszermunkának is sok volt. És én ezt önként (Attila kedves unszolására) vállaltam.

Alig haladtam, de a naphól még volt vissza bőven. Gyors letusolás után, inkább elautókéztam Tornaszentandrásra. Felmentem az Árpád-kori műemléktemplomhoz. Gyönyörű vidék. Itt is szorgalmas emberek szépítgetik a falut és a helyi temető környékét. A munkások közé én is beálltam. Oszlopokat állítottam ki a Galambos-tető felé vezető útra, mező közepébe. Bár foltokban lehet erdőket találni, de az előttük lévő védfalra – cserjés sáncrea nem lehet jelezni. Ezért kell még ide is oszlopokat állítani.

Még két napot dolgoztunk ezen a szakaszon az ismét munkába álló Mónikával. Öregedő, őserdőszerű erdőben követtük útjelzőink jeleit. Végül is csak 380 méternyi rész volt az, ahol nem jártak az útkijelölő brigád tagjai, amit nekünk kellett kitalálni. Nehéz rész volt, de megcsináltuk. A Ruda-tető és környéke úgy lett kijelvezve, hogy jelzéseket jól lehet követni, csak a jelzésekre hagyatkozó turista is eltalálhat Hídvégárdótól Tornaszentandrásig.

Egy heti munkával, sikerült 10,5 km-t kipingálni. Ha kettőnk munkaóráit összeadom, jóval rosszabb átlag jön ki, mint amit az MTSZ korábban kiszámolt normája, vagyis egy kilométer jelzéstfestés, nyolc óra munka. A második nyolc óra (a „szórakozás”) ismét munkával telt. Vigasztaló, hogy szerintünk – minőségi munkát végeztünk a dzsungelszerű erdőben.

Mónika visszautazott Budapestre, én pedig május 30-án, hétfőn összezártam a határsávban kimaradt jelzést Hídvégárdó és a XIII/19-es határkő között.

Hídvégárdó – Tornaszentandrás között felfestett Északi Zöld turistajelzés utóélete, második felvonás:

Bánhidi Attilának sikerült az Aggteleki Nemzeti Park vezetőivel tárgyalási időpontot egyeztetnie. Úgy gondoltam, hogy az Északi Zöld útvonal kialakításához, nekem semmi közöm. Nem szándékoztam a tárgyalásokon részt venni, de ha már nem voltam messze Jósfaftól az ANP irodájától, én is elmentem. Attila a saját elképzelései védelme érdekében, elhozta magával az érveit. Érveire (bokszt) kesztyűt húzott: térképekre rajzolt, alaposan átgondolt útvonalterveket, a Minisztériumban dolgozó főnökét Németh Imrét, a Bükki Nemzeti Parknál dolgozó (nemzeti parkos, bennfentes) Lukács Lacit és, – hogy én is lássam mit meg nem tesz értem – engem is. Az ANP részéről megjelent Szmorád Ferenc ig. helyettes és Bartha Csaba pisztolyos természetőr, aki egy méregzöld szolgálati Pajeró-val érkezett. Az okosan érvelő Szmorád Ferenc szavai hatására megsemmisült Attila számos útvonal elképzelése és a már elkészült Hídvégárdó – Tornaszentandrás közötti turista útszakasz. Az általam, turista szemmel nézve nem szép, de nehéz munkával létrehozott útvonalat **le kell törölni**, egy másik nyomvonalon **újat kell kialakítani**. Az új útvonalra térképet kaptam Szmorádtól aláírva, lepecsételve úgy, ahogy egyébként a többi szakaszon is elvárható lenne Attilától.

Hídvégárdó – Tornaszentandrás között felfestett Északi Zöld turistajelzés utóélete, harmadik felvonás:

Június első hetében az Aggteleki Nemzeti Park területén, Aggtelek – Jósfaftó térségében dolgoztam, a határtól befelé eső turista utakon. A korábban kialakított zöld turistajelzést használtuk fel az Északi Zöld folytatására. (A határsávot az ANP nem engedélyezte.) Június 3-án, pénteken, mikor Mónika ismét meglátogatott, munka közben telefont kaptam a Hídvégárdó polgármesterétől, Matusz Tamás úrtól. Személyesen hívott meg az Ardói napokra, hétfőre. Nem szeretek össze-vissza autókázni, de elmentünk, mert egyrészt, mint már említettem:

Hídvégárdó nincs messze... (tőlem), másrészt e megtisztelő meghívásának nem lehet nemet mondani. Szombaton délelőtt még a Baradla-völgyben „jelzémódosítást” csináltunk, vagyis a régi zöldből új zöld keresztjelzés készítettünk, délután már Ardóban voltunk felöltözve – kinyalva úgy, ahogy jelzésfestőktől telik. Amikor a faluba megérkeztünk, az ünnepség már javában tartott. A Gedeon kúria udvarán felállított színpadon, a térség parlamenti képviselőjétől éppen a polgármester úr vette át a szót. Jókedvűen nyitotta meg az Ardói napokat. Matusz Tamás ahogy a színpadot elhagyta, azonnal odajött hozzánk és személyesen üdvözölt minket is (jelzésfestőket – Mónikát és engem). Jól esett, nagyon megtisztelt. Az ünnepi programok: gyermekszínpad, asszonykórus, beatzene sorra követték egymást a pódiumon. Egyszer még a polgármester is énekelt egy dalos társaságban. Vidáman, könnyedén, ahogy egy fiatal, dinamikus, sikeres polgármesterhez illik. A falunak húsz éve, folyamatosan ő az első embere. Hídvégárdó virágzik. A környékbeli falvak irigylik. Van miért. Hídvégárdó polgármestere minden fórumot végiglátogat személyesen, kitartó makacssággal kéreget, közbenjár, pályázatokat ír. Gyűjti a pénzt, hogy munkát adhasson a munka nélkül maradt falubelieknek. Ezért a környéken Ardóban a legkisebb a munkanélküliség. A szomszéd falvakban a falubeliek állnak sorba kéregetni, egyre növekvő öntudattal az önkormányzatok asztalait ütni-vern, ha éppen a sáros, piszkos udvarokon ücsörgés, unat-

Hídvégárdó. Ide még visszajövünk

kozás közben egy kicsit ráérnek kenyérért küzdeni. (Ez az állapot persze, nem csak a nép, „az istenadta nép” hibája. Ha a falu első embere tudja, hogy mi a dolga, a rábizott település fejlődésnek indulhat. Jó példa rá Hídvégárdó polgármestere.) Szombaton, késő este a kutyák nagy öröme, tűzijáték is volt a Gedeon kúria kertjében. A falu ünnepelt.

A díszletek még sértetlenek voltak másnap, vasárnap reggel is. Mónikával halkán, csendben elindultunk lebontani a Szt. János-kövön, a Sas-patak szurdokán és a Ruda-tetőn keresztül menő Északi Zöld turistajelzést. Kiszedtük a felállított oszlopokat, szürke színnel lefestettük a zöld jelzéseinket. Ruda-tetővel nem tudtunk végezni, mert közben eleredt az eső. Ki tudja mikor térhetek ide vissza, a másik kijelölt úton, Beckskeháza felé jelzést festeni?

Kép és szöveg: Mályi József, MKE

A XIV. EKE tábor

„Nincs rossz idő csak rosszul öltözött turista” – vágta valaki a fejemhez, amikor egy kiránduláson az áztató eső miatt morgolódtam. Pedig a tájat fotós szemmel nézve érdekes, sőt különleges fényhatásokban, képi látványban lehet részünk. Az alábbi két felvételt Molnár Béla, KEE tagtársunk küldte, aki – a talán legcsapadékosabb erdélyi hegység környékén, Kapnikbányán rendezett éves találkozó kapcsán – átélte és képpé formálta az Isten adta párás, ködös, esős időjárást. A felső kép „*A köd*”, az alsó pedig „*A Gutin gerincen*” címet kapta.

Nagy Péter

fotó: Molnár Béla, KEE

